

Grad bestemt af de Erfaringer, som man gør paa Luksustoldens Omraade med Hensyn til Værditold eller Vægttold. Vi har den Tro, at det sidste System er at foretrække, at der vil vise sig store Vanskeligheder ved Gennemførelsen af Værditoldsystemet; vi advarer imod paa et Tidspunkt som dette at skabe Vanskeligheder for Industri og for Handel ved Overgangen til et nyt og helt oprøvet System, og vi advarer imod at forringe Statens Indtægter paa dette Omraade.

Naar den højtærede Statsminister talte om, at Spareforanstaltningerne skulde fortsættes, er det anerkendelsesværdigt, men det vilde utvivlsom være heldigt, om man her kunde komme ind paa en virkelig Simplificering af Administrationen. Noget saadant møder altid Modstand. Jeg minder saaledes om, at vi i Fjor rørte ved et Spørgsmaal om Simplificering af Opkrævningen af Retsafgifter, hvorved det paagældende Kontor straks med Hænder og Fødder satte sig imod en saadan Tanke. Og saaledes vil det gaa overalt, hvor man giver sig i Kast med den røde Bygning, disse Mennesker, hvis Dygtighed vi alle respekterer, og hvis Uundværlighed maa erkendes ikke mindst af de parlamentariske Ministre, selv om man kan finde det lidt haardt, at en Departementschef oppe i Kristiania kunde staa og sige saadant noget som: Hvad kan det nytte, at Ministrene skifter, naar Departementscheferne bliver? Det er lidt haardt i en Tid, der lever højt paa det sejrende Demokrati, at høre noget saadant sagt fra Bureaukratiets Side ganske uforbeholdent nogle faa Maaneder; ja Uger før den højtærede Statsminister stod overfor den samme Mand og lykønskede ham i Anledning af den røde Bygnings Jubilæum og talte mange varme og smukke Ord. Det er lidt haardt sagt, men det er ikke helt urigtigt sagt. Det er imidlertid ikke des mindre nødvendigt, at man tager hele dette Spørgsmaal op, at man virkelig fejrer ud i Administrationen med en nogenlunde haard Kost. Det er ikke den rette Politik at søge at beholde saa mange Tjenestemænd som muligt og saa trykke Lønningerne for dem; en meget bedre Politik er det at søge at faa saa faa Tjenestemænd som muligt og saa at give dem saa gode Lønninger som muligt.

I denne Forbindelse kan jeg ikke lade være at udtale en Beklagelse af, at man nogle Gange i den sidste Tid har set Departementschefer staa paa Generalforsamlinger i likviderende Selskaber i Situationer, som ikke var smigrende. Jeg kommer der ind paa det store Spørgsmaal, som man saa ofte har forløftet sig paa her i Rigsdagen, og som ogsaa maa erkendes at være ganske overordentlig vanskeligt, Spørgsmaalet om Tjenestemændenes og da i ganske særlig Grad om Departementscheferes Adgang til private Stillinger. Jeg tror, at det vil være ganske overordentlig vanskeligt at lovgive paa dette Omraade, fordi det maa erkendes at være en naturlig Bestræbelse fra de højeste Tjenestemænds Side saavel som fra andre Tjenestemænds Side at forsøge at forbedre deres Lønninger, og det er tillige i visse Henseender ønskeligt, at Tjenestemænd bevare deres Forbindelse med det praktiske Liv. Men det, der kræves, er vel nok en vis Fasthed fra de Mænds Side, der sidder som de politisk ansvarlige Ledere af Administrationen, at de har en tilstrækkelig fast Haand til at sige: Dette eller hint vil det ikke være heldigt, at den paagældende Departementschef giver sig af med.

Den højtærede Finansminister talte endvidere om, at Udgifterne til Nyanlæg ved Statsbanerne var sat noget ned, ogsaa af Hensyn til Besparelserne. Dette giver Anledning til at drøfte det Spørgsmaal, som tidligere har været rejst — jeg tror, at Alexander Foss har rørt ved det —, om man ikke skulde ind paa en anden Politik overfor Jernbaneanlæg, om man ikke skulde forlade de mange Smaaabaner, som man har vedtaget under! heftige Kampe mellem lokale Interesser her i Bygningen og i høj Grad efter det Princip, som saa ofte fremhæves som et gyldigt Princip, do ut des: jeg giver, for at du skal give. Det har i denne Forbindelse været saligt baade at give og at tage. Og Resultatet er blevet en Rundhaandethed overfor disse mange smaa Jernbaner, som det, om end sent, dog vistnok vil være rigtigt at tage op til Overvejelse. Det vil sikkert være rigtigt, at Staten, som i gamle Dage, da Vejene var den vigtigste Forbindelse, ansaa det for en Statsopgave at anlægge og vedligeholde Vejene, nu er-